

**Parshat Chukat
Striking Out**

Simon Wolf

The story of Mei Meriva (מֵי מֵרִיבָה) and the subsequent punishment of Moshe and Aharon is one of the most enigmatic Parshiyot in the Torah. After a description of the incident, God suddenly says to Moshe and Aharon, "Since you did not trust Me (לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי) to sanctify Me in the sight of Bnei Yisrael (לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל), therefore you shall not lead this congregation into the land that I have given them."¹ In other places, it attributes their punishment to the fact that they disobeyed God (אָשַׁר מְרִיתֶם אֶת פִּי)² or acted treacherously (עַל-אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בִּי).³ While the Torah describes in broad strokes their failure, the Pesukim never pinpoint what particular action or utterance precipitated God's negative reaction and punishment of Moshe and Aharon.⁴ This has spawned a large literature of explanations as to what went awry in the incident of Mei Meriva.

Rashi,⁵ quoting Chazal,⁶ and the Rashbam⁷ suggest that Moshe's striking the Rock instead of speaking to it, was the grievous sin that caused Moshe and Aharon to be deposed. The Ramban sees this view as extremely nebulous and labels their explanation as Divrei Aggada.⁸ First he notes that why is it any less miraculous that a rock should produce water after being hit rather than being spoken to? In addition, he points to Moshe's staff in Egypt which God also instructs him to take along with him and its primary intended purpose was to be used for striking. Similarly here, if God commanded Moshe to take

the staff, the purpose was for it to be utilized in striking the rock.⁹ He then commends the Ibn Ezra for quoting many other possible views as to what was the sin of Moshe and Aharon and then subsequently undermines them one by one. The Ibn Ezra himself suggests that Moshe's anger with the people when he said to them, "listen now rebellious ones (שְׁמַעוּ-נָא הַמְרֹיִם), shall we bring forth water from this rock for you,"¹⁰ broke his concentration and separated him away or made him distinct from God which caused a failure in his ability to execute on the task of miraculously producing water from a rock.¹¹ Therefore, he needed to strike the rock a second time in order to accomplish the task with the proper mindset and without any interruption. The Ramban rejects this explanation as well because it does not meet the description of their sin as being "a lack of faith (לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי) in God.

The Rambam suggests that Moshe's sin here was succumbing to his anger.¹² It was a breach of the Rambam's "golden median" whereby a person must always keep his character and demeanor in balance. Moshe's infraction was that in his exasperation, he allowed his fury to overcome his patience which caused him to deviate from the middle ground and tilt too far towards the negative character trait of anger. Given Moshe's position of leadership and relationship with God, the people mistakenly interpreted Moshe's displeasure as a reflection of God's anger. That the Rambam claims was Moshe's failing since God always responded to the people's complaints in a level headed manner and therefore Moshe's anger here was misplaced and bespoke of a

¹ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
² וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
³ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
⁴ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
⁵ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
⁶ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
⁷ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
⁸ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
⁹ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
¹⁰ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
¹¹ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
¹² וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַל-אַהֲרֹן יַעַן לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן פָּנִי הַסֹּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם וְגו', וְהִנֵּה הַסֹּלַע שׁוֹמֵעַת בְּאָמְרוֹ כֵּן לְכוּלֵּי: (רמב"ן במדבר כ, ח)

(יהושע כד כז), וכן עשו כמו שאמר (פסוק י) ויקהילו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע ויאמר להם וגו', והנה הסלע שומעת באמרו כן לכולי: (רמב"ן במדבר כ, ח)
⁹ עיין בר"י בכור שור במדבר כ, ח: קח את המטה - להכות בסלע.
¹⁰ ויקהילו משה ואהרן את הקהל אל-פני הסלע ויאמר להם שְׁמַעוּ-נָא הַמְרֹיִם הַמֵּן-הַסֹּלַע הֲזֶה נוֹצֵא לָכֶם מַיִם: (במדבר כ, י)
¹¹ והפירוש הנכון בעיני אגלנו ברמיזות. דע כי כאשר ידע החלק את הכל, ידבק בכל, ויחדש בכל אותות ומופתים. ואמת, כי השם אמר למשה ולאהרן ודברתם, ולא דברו בעבור מריבת העם עם משה. והנה החלק חלק. והנה הסלע, ולא יצאו מים עד שהכה פעם שנית. והנה לא קדשו השם, ומרו, ומעלו בשגגה. גם יוכל המפרש לפרש ויבטא בשפתיו על מפת, כי על כן נעשה, כי לא היה ראוי שידבר דבר עד שימלא שליחות השם. גם יהיה דרש קדמוניו ז"ל, כי החטא היה בעבור שאמר שמעו נא המורים (יב), ורמזו זה הסוד. (אבן עזרא במדבר כ, ח)
¹² ואנתה יודע, כי ארון הראשונים והאחרונים, משה רבנו, כבר אמר לו יתעלה: במדבר כ, יב "ען לא האמנתם בי", במדבר כ, כד "על אשר מריתם", דברים לב, נא "על אשר לא קדשתם" - כל זה. וחסאו, עליו השלום, היה, שנטה אל אחד משני הקצוות במעלה ממעלות המידות, והיא הסבלנות, כאשר נטה אל הכעס, באומרו: במדבר כ, י "שמעו נא המורים". דקדק ה' עליו שיהיה איש כמוהו כועס בפני קהל ישראל, במקום שאין ראוי בו הכעס. וכגון זה בחוק האיש ההוא חלול השם, לפי שתנועותיו כולן ודיבוריו נלקחים למופת, ומקווים להגיע בהם להצלחת העולם הזה והעולם הבא, ואיך יראה ממנו הכעס, והוא מפעולות הרע, כמו שבארנו, ולא יבוא אלא מתכונות רעות מתכונות הנפש? ואמנם אומרו בזה: במדבר כז, יד "מריתם פי" - הרי הוא כמו שבאר. וזה, שהוא לא היה מדבר עם אנשים המוניים, ולא עם מי שאין להם מעלה, אלא עם אנשים שהקטנה שבנשיהם היתה כמו יחזקאל בן בוזי, כמו שזכרו החכמים, וכל מה שיעשה או יאמר - יבחנוהו. וכאשר ראוהו שכעס, אמרו שהוא עליו השלום אינו מי שיש לו פחיתות מידה, ואלמלא ידע שה' קצף עלינו בבקשת המים, ושאת הכעסוהו יתעלה - לא היה כועס. ולא מצאנו דברי ה' יתעלה אליו בזה הענין ולא כעס ולא קצף, אלא אמר: במדבר ח, ח "קח את המטה וכו' והשקית את העדה ואת בעירם". וכבר יצאנו מכוונת הפרק, אבל התרנו ספק מספקות התורה, שהרבה נאמר בו, והרבה יישאל: איזה חטא חטא? וערך מה שאמרנוהו אנחנו אל מה שנאמר בו, והאמת תורה דרכה. (רמב"ם שמנה פרקים סוף פרק ד)

deficit within him that reflected negatively on God. The Ramban also refutes this interpretation¹³ because, amongst other reasons, it absolves Bnei Yisrael of any wrongdoing which seems to contradict the concluding Pasuk in the story of Mei Meriva (אֲשֶׁר-רָבוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-יְקוֹק) ¹⁴ and verses in Devarim (גַּם-בִּי הִתְאַנֵּף יְקוֹק בְּגִלְגַּלְכֶם) ¹⁵ and Tehillim (וַיִּרַע לְמַשָּׁה בְּעִבּוּרָם). ¹⁶ In addition, it is fallacious to suggest that God never responded angrily to Bnei Yisrael's requests. It all depended on the reasonableness of their appeal. If their demand was justified, God responded favorably and provided for them; if it was unwarranted, then God did get angry and demonstrate his displeasure with them.

The Ramban, somewhat cautiously, endorses the Rabbeinu Chananel's explanation of the transgression of Moshe and Aharon in the story of Mei Meriva.¹⁷ The Rach suggests that the tremendous failure here was in the way that Moshe and Aharon challenged the people's lack of faith. They rhetorically and in a chastising manner confront the people's apprehension by

querying, "Listen now rebellious ones, shall we bring forth water from this rock for you (הֲזֶה נּוֹצִיא לָכֶם מַיִם הַמֶּן-הַסֶּלֶע)?"¹⁸ Absent from the verse is any attribution to God. The people mistakenly understood that Moshe and Aharon were claiming that they, and not God, would procure the water for them. That was a colossal failure to sanctify God's name (לְהַקְדִּישְׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל), a misguiding of the people (עַל אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בִּי) and negligence in following God's instructions about what was appropriate to say (אֲשֶׁר מְרִיתֶם אֶת פִּי).¹⁹ The lack of faith (לֹא-הֶאֱמַנְתֶּם בִּי) could either be attributed to Bnei Yisrael or it could be an indictment of the lack of fortitude on the part of Moshe and Aharon to sanctify God's name.

Returning to the explanation of Rashi and the Rashbam that claims that God's censure was precipitated by their hitting rather than speaking to the rock, it is clear that their position relies on comparing and contrasting the incident in Mei Meriva with a similar incident found in Parshat B'Shalach. It is striking how similar these Parshiyot are:

שמות פרק יז – מסה ומריבה (רפידים) – פרשת בשלח	במדבר פרק כ – מי מריבה (קדש) – פרשת חקת
(א) וַיִּסְעוּ כָל-עֵדֹת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַר-סִין לְמַסְעֵיהֶם עַל-פִּי יְקוֹק וַיַּחֲנוּ בְּרִפְדִּים וְאִין מַיִם לְשִׁתּוֹת הָעָם:	(א) וַיָּבֹאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל כָּל-הָעֵדָה מִדְּבַר-צֹן בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיֹּשֶׁב הָעָם בְּקִדְשׁ וַתָּמַת שָׁם מֵרִים וַתִּקְרַב שָׁם:
(ב) וַיִּרַב הָעָם עִם-מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ תָנוּ-לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתָּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מִה-תִּרְיֹבוּן עִמָּדִי מִה-תִּנְסֹן אֶת-יְקוֹק:	(ב) וְלֹא-הָיָה מַיִם לְעֵדָה וַיִּקְהְלוּ עַל-מֹשֶׁה וְעַל-אַהֲרֹן:
(ג) וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיִּלֶן הָעָם עַל-מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְמָה זֶה הַעֲלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אֹתִי וְאֶת-בְּנֵי וְאֶת-מִקְנֵי בְצִמָּא:	(ג) וַיִּרַב הָעָם עִם-מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ לֹא-מָר וְלֹא גִעַנּוּ בְּגִעַת אַחֲיוֹ לִפְנֵי יְקוֹק:
(ד) וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל-יְקוֹק לֹא-מָר לָהֶם עֹד מַעַט וּסְקַלְנִי:	(ד) וְלָמָּה הִבַּאתֶם אֶת-קֶהֱל יְקוֹק אֶל-הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְמוֹת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעֵינֵינוּ:
	(ה) וְלָמָּה הַעֲלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָבִיא אֹתָנוּ אֶל-הַמָּקוֹם הַרְע הַזֶּה לֹא מְקוֹם זָרַע וְתִאֲנָה וְגִפְן וְרִמּוֹן וַיְמִים אֵין לְשִׁתּוֹת:
	(ו) וַיִּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי הַקֶּהֱל אֶל-פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל-פְּנֵיהֶם וַיִּרְא כְבוֹד-יְקוֹק אֱלֹהִים: פ

¹³ והוסיף הבל על הבלים. שהכתוב אמר "מריתם פי" שעברו על דברו, ואמר "לא האמנתם ב" שלא האמינו בו, אין העונש בעבור שכנס. ויותר היה ראוי שיהיה העונש על משה כשקצף על פקודי החיל (להלן לא יד) בחנם. והכתוב לא ספר כלל שכנס, כי "שמעו נא המורים" תוכחת, כדרך ממרים הייתם עם ה' (דברים ט כד). ועוד כי אהרן לא כעס מימיו, כי בשלום ובמישור הלך מעודו. ועוד שאי אפשר שלא היה כעס גדול מאת השם עליהם בעשותם מריבה עם משה. ובכל הנסיבות במדבר חטאם הגדול כשיאמרו "למה העליתנו ממצרים", שירצו להיות עבדים לשונאיהם בעבודת פרך מלהיות עם האלקים כבן העובד את אביו, וכן אמר הכתוב (לעיל יא כ) יען כי מאסתם את ה' אשר בקרבכם ותבכו לפניו לאמר למה זה יצאנו ממצרים. ובפעם הראשונה אמרו פחות מזה, למה זה העליתנו ממצרים להמית אותי ואת בני ומקני בצמא (שמות יז ג), והיה עליהם קצף גדול ואשמה רבה כמו שאמר ויקרא שם המקום מסה ומריבה על ריב בני ישראל וגו'. ובכאן כתוב מפורש (פסוק יג) המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה', ומה פשע גדול מזה הו' רב את יוצרו. ומשה אמר (דברים א לז) גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר, אם כן הם חטאו וגרמו כל הרעה הזאת, ולדברי הרב אין להם בכל המעשה הזה חטא ופשע כלל: ומה שאמר לא מצינו בה' יתברך שכנס, אבל אמר קח את המטה וגו'. דע כי כאשר צרכים במחיתם דבר, אף על פי שמתלוננים וחוטאים בו, והוא רחום יכפר עון ולא יעיר כל חמתו ולא יזכירנו ויתן להם שאלתם. וכן במים הראשונים אמר בנחת רוח (שמות יז ה) עבור לפני העם וגו', אף על פי שהיה שם מסה ומריבה שהזהיר ממנה ולדורות (דברים ו טז). וכן במן, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים (שמות טז ד), בדרך אהבה וחבה, אלא שאמר בסוף בדבור השני (שם פסוק יב) שמעתי את תלונות, הודיעי להם חטאם בלבד. אבל תלונות יתלוננו חנם, ישפוך עליהם חמת אפו. ובכאן עוד רמז לקצף גדול וחיוב מגפה, שנאמר (פסוק ו) וירא כבוד ה' אליהם, שרומז אל הקהל הנזכר, והוא מראה יד ה' ההווה במגפות, כאשר תראה במרגלים (לעיל יד י) וכיום קרח (לעיל טז יט) וממחרת (לעיל יז ז). והתיימה על הרב, www.swdaf.com

שהרי מקרא מלא הוא (תהלים קו לב) ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם, וימנה הכתוב החטא הזה עם הנסיבות הגדולים שנסו את ה' במדבר: (רמב"ן במדבר כח, ה) הַמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר-רָבוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-יְקוֹק וַיִּקְדַּשׁ בָּם: (במדבר כ, יג) גַּם-בִּי הִתְאַנֵּף יְקוֹק בְּגִלְגַּלְכֶם לֹא-מָר גַּם-אַתָּה לֹא-תִבָּא שָׁם: (דברים א, יז) וַיִּקְצִיפוּ עַל-מִי מְרִיבָה וַיִּרַע לְמַשָּׁה בְּעִבּוּרָם: כִּי-הִמְרוּ אֶת-רוּחָם וַיִּבְטְאוּ בַשִּׁפְתָּי: (תהילים קו, לב-לג) ¹⁴ והקורבן מן הדברים שנאמרו בזה, והוא טוב לדחות השואל, הם דברי רבינו חננאל שכתב כי החטא הוא אמרם (פסוק י) המן הסלע הזה נוציא לכם מים, וראוי שיאמרו יוציא ה' לכם מים, כדרך שאמרו (שמות טז ח) בתת ה' לכם בערב בשר לאכול וגו', וכן בכל הנסים יודיעו כי ה' יעשה עמם להפליא, ואולי חשבו העם כי משה ואהרן בחכמתם הוציאו להם מים מן הסלע הזה, וזהו לא קדשתם אותי (דברים לב גא). ומעשה הראשון בצור אמר (שמות יז ו) הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב, ושבעים הזקנים רואים עמוד הענן עומד על הצור והנס מתפרסם כי מעשה ה' הגדול הוא, אבל בכאן לא ראו דבר וטעו במאמר משה ואהרן. ויתכן שיאמר בזה "מעלתם ב" (דברים לב גא), כי הנהנה מן ההקדש נקרא מעילה. וכן "מריתם פי" (להלן כז יד), שהוא צוה ודברתם אל הסלע לעיניהם, והטעם שאתקדש לעיניהם, או שניתם דברי, מן ותמר את משפטי (יחזקאל ה ו), כי לא צייתי שתאמרו ככה. ויהיה "לא האמנתם ב" (פסוק יב) יוצא אל בני ישראל, או הוא לשון חזוק, לא התחזקתם להקדישני לעיניהם, מן ואמנה על המשוררים (נחמיה יא כג), היתד התקועה במקום נאמן (ישעיה כב כה): (רמב"ן במדבר כח, ח) ¹⁵ וַיִּקְהְלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת-הַקֶּהֱל אֶל-פְּנֵי הַסֶּלֶע וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמַעוּ-נָא הַמַּיִם הַמֶּן-הַסֶּלֶע הֲזֶה נּוֹצִיא לָכֶם מַיִם: (במדבר כ, יג) ¹⁶ עֵינֵי בַלְקָח טוֹב בְּמִדְבַר כח, ודברתם אל הסלע לעיניהם. תאמרו בשמי כה אמר ה' הוציא מימני.

(ה) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אֶתְךָ מִזְקָנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטֶּבֶן אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת־ הַיָּאֵר קַח בִּידְךָ וְהִלַּכְתָּ: (ו) הִנְנִי עֹמֵד לִפְנֶיךָ שָׁמוּ עַל־הַצּוֹר בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַצּוֹר וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: (ז) וַיִּקְרָא שֵׁם הַמְּקוֹם מַסָּה וּמְרִיבָה עַל־רִיבוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נִסְתָּם אֶת־יְקֹוֹק לֵאמֹר הֲיֵשׁ יְקֹוֹק בְּקִרְבָּנוּ אִם־אֵין: פ

(ז) וַיְדַבֵּר יְקֹוֹק אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ח) קַח אֶת־הַמַּטֵּה וְהַקְהֵל אֶת־הָעֵדָה אִתָּהּ וְאֶהְרֶן אֶחָיִךְ וְדַבַּרְתֶּם אֶל־הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימֵיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן־הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־הָעֵדָה וְאֶת־בְּעֵירָם: (ט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי יְקֹוֹק כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ: (י) וַיִּקְהֲלוּ מֹשֶׁה וְאֶהְרֶן אֶת־הַקְהֵל אֶל־פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׁמַעוּ־נָא הַמְּרִים הַמִּן־הַסֵּלַע הַזֶּה נוֹצֵיא לָכֶם מַיִם: (יא) וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו וַיַּךְ אֶת־הַסֵּלַע בְּמַטְהוֹ פַּעַמַיִם וַיֵּצְאוּ מִיִּם רַבִּים וַתִּשָּׂת הָעֵדָה וּבְעֵירָם: (יב) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶהְרֶן יַעַן לֹא־הֶאֱמַנְתֶּם בְּיָי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת־הַקְהֵל הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם: (יג) הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְקֹוֹק וַיִּקְדַּשׁ בָּם: 0

The commonality between them is so compelling that the Ri B'chor Shor claims that they are actually the same incident.²⁰ The story in B'Shalach is aggregated together with the other Parshiyot (Maan & Slav) that describe how God provided for Bnei Yisrael in the desert and the narrative in Chukat is describing when historically the incident actually took place chronologically. Aside from the similarities between them, his proof that they are a single occurrence is from the verse in Zot HaBeracha,²¹ where it attributes Moshe's inability to enter the land to Masa U'Meriva (אָשֶׁר נָסִיתוּ בְּמַסָּה תְּרִיבָהוּ עַל־מֵי מְרִיבָה), the name given to the location of the "water incident" in Parshat B'Shalach. The Ibn Ezra rejects this position because as he notes the rock in the first story (B'Shalach) is found in Chorev (Har Sinai) and the second incident (Chukat) is set on the border of Edom.²²

There is also a dispute amongst the commentaries as to which staff God instructs Moshe to take in Mei Meriva incident in Parshat Chukat. God simply instructs Moshe to take the staff (קַח אֶת־הַמַּטֵּה).²³ When Moshe actually executes on God's instructions, the Torah says "Moshe took the staff that was before God (אֶת־

as he was instructed."²⁴ The Lekach Tov suggests that this was the identical staff to that which was used in Parshat B'Shalach, i.e. the staff that Moshe utilized in Egypt to produce all the miracles.²⁵ On the other hand, the Rashbam seems to hint otherwise²⁶ and the Chizkuni explicitly states that it was the staff of Aharon that blossomed in last week's Parsha.²⁷ He notes that in last week's Parsha, it says to place Aharon's staff "before the Testimony (לִפְנֵי הָעֵדוּת),"²⁸ something which was never said about Moshe's staff; that is why Moshe had to take it from before God. In addition, the purpose of Aharon's staff being kept before the Testimony was "as a sign to the rebellious ones (לְאֹת לְבַיִי) to cease their complaints from Me..." which corresponds with Moshe's statement to the people immediately after fetching the staff, "listen now rebellious ones (שְׁמַעוּ־נָא הַמְּרִים), shall we bring forth water from this rock for you?"²⁹

Looking at the similarities and differences between the "water incident" in B'Shalach and that found in Parshat Chukat might yield some interesting insights as to what went amiss. As noted above, the narrative in B'Shalach is set in

²⁰ לפי הנראה לי: זהו מעשה שבוייה בשלח דכתיב ביה: והכית בצור ויצאו (שמות יז:), אלא שלשם (שמות טז-יז) מספר איך פירנס הקב"ה את ישראל במן ושלו ומים במדבר, ואחר כך כתב כל אחד במקומו. ותדע שאחד הוא זה המעשה ואותו, דהתם כתיב: ויקרא שם המקום מסה ומריבה (שמות יז:), ובזאת הברכה הוא אומר על זה המעשה שהקפיד הקב"ה על משה ואהרן: אשר נסיתו במסה תריבהו על מי מריבה (דברים לג:ח), אלמא דמעשה אחד הוא. ואף בכאן כתיב: הם מי מריבת {קדש} מדבר צין (במדבר כז:ד), והתם נמי כתיב: ויסעו לכל עדת בני ישראל ממדבר סין (שמות יז:א). ומה שלא פירש כאן פירש שם, שאמר לו הקב"ה להכות בצור. וכן דרך פרשיות הרבה שסוּתם דבריו במקום אחד ומפרש במקום אחר, כגון פרשת מרגלים, דכתיב במשנה תורה שאמרו ישראל: נשלחה אנשים (דברים א:כב), ובשלח לך (במדבר יג) ללנו אמר תמיך ואנריר לאיש חסידיך אשר נסיתו במסה תריבהו על-מי מריבה: (דברים לג:ח).

²¹ ונתן מימיו - בעבור מימיו, טעו רבים ואמרו, כי זה הסלע הוא הצור. ואלה עורו לב, כי הצור הוא בחורב, וזה הסלע היה בקצה ארץ אדום, כי בקדש היה. (אבן עזרא במדבר כ, ח וגם בחזקוני שם)

²³ קַח אֶת־הַמַּטֵּה וְהַקְהֵל אֶת־הָעֵדָה אִתָּהּ וְאֶהְרֶן אֶחָיִךְ וְדַבַּרְתֶּם אֶל־הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימֵיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן־הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־הָעֵדָה וְאֶת־בְּעֵירָם: (במדבר כ, ח)

²⁴ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי יְקֹוֹק כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ (במדבר כ, ט)

²⁵ פס': קַח אֶת־הַמַּטֵּה - זֶה מַטֵּה שֶׁנִּעֲשֶׂה בּוֹ הָאוֹתוֹת. (לקח טוב במדבר כ, ח)

²⁶ קַח אֶת־הַמַּטֵּה - מִלִּפְנֵי הָעֵדוּת: (רשב"ם במדבר כ, ח)

²⁷ קַח אֶת־הַמַּטֵּה זֶה הַמַּטֵּה שֶׁל אֶהְרֶן דְּהַא כְּתִיב כֹּאן וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי ה' וְזוֹ מִקְלוֹ שֶׁל אֶהְרֶן כְּדִכְתִּיב בְּפִרְשַׁת קָרַח הִשָּׁב אֶת־מַטֵּה אֶהְרֶן לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמִשְׁמַרְתָּ לְאוֹת לְבֵנֵי מִרְיָ, וְעוֹד דִּמְקָלוֹ שֶׁל אֶהְרֶן הָיָה אוֹת לְבֵנֵי מִרְיָ וְהֵינּוּ דֹאמֵר מֹשֶׁה שִׁמְעוּ נָא הַמְּרִים וְכִּבְרַתְּעָה מֹשֶׁה שֶׁאֵמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת־הַמַּטֵּה סִבַּר מֹשֶׁה לְהוֹכֹת בְּסֹלַע וְהַקְב"ה לֹא אָמַר קַח אֶת־הַמַּטֵּה אֲלֵא לִפְנֵי שֶׁהָיָה לְאוֹת לְבֵנֵי מִרְיָ. (חזקוני במדבר כ, ח)

²⁸ וַיִּקְדַּשׁ יְקֹוֹק אֶל־מֹשֶׁה הַשָּׁב אֶת־מֹשֶׁה אֶהְרֶן לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמִשְׁמַרְתָּ לְאוֹת לְבֵנֵי מִרְיָ וְתִקַּל תְּלוּזוֹתָם מֵעַל יָדָיו: (במדבר יז, כה)

²⁹ וַיִּקְהֲלוּ מֹשֶׁה וְאֶהְרֶן אֶת־הַקְהֵל אֶל־פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׁמַעוּ־נָא הַמְּרִים הַמִּן־הַסֵּלַע הַזֶּה נוֹצֵיא לָכֶם מַיִם: (במדבר יג, י)

Refidim (רפידים).³⁰ Despite that fact, when God instructs Moshe to take the staff and strike the rock to produce water, he tells him to “take the staff with which you struck the Ye’or (וּמִטֶּבֶת אֲשֶׁר) (הַיְאֹר בּוֹ אֶת־ הַיְאֹר קָח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ הַנְּגִי עִמָּד לְפָנֶיךָ שָׁמָּה) (על-הצור בְּחָרֵב בְּחֹרֵב)…”³¹ Amazingly, the water supply in B’shalach derives from the same place where God’s presence will be manifest for the revelation at Har Sinai.³² It was indisputable that the water was being provided by God; the physical water and the spiritual Torah emanated from the exact same location. Therefore, when Moshe strikes the rock with the staff, there is no doubt that God is providing the water. Even though only the elders are present, it is clear from the fact that the water derives from the mountain where Bnei Yisrael will witness God’s revelation that the two are inexorably intertwined. The answer to Bnei Yisrael’s question as to whether God is in their midst (הֲיֵשׁ יְקֹוֹק בְּקִרְבָּנוּ אִם־אֵין) is answered in the affirmative.³³ In addition, the message is clear that the supply of water is dependent on one’s adherence to the Torah.

In Parshat Chukat, Bnei Yisrael are no longer at Har Sinai and the source of the water is a Sela (פְּלֵט), not the Tzur in Chorev. While the people’s contentiousness in Parshat B’Shalach was mainly leveled at Moshe, in Parshat Chukat, it is more overtly directed at God (אֲשֶׁר־רָבּוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־).³⁴ The resolution, once again, is to have God provide the water to silence the doubters. In this case, it is a little more complex to quell the dissent because there is no obvious presence of God in the location where the water will be sourced from. God’s solution is to have Moshe bring a prop, Aharon’s blossoming and fruiting staff, which recently identified God’s presence and his anointing of Moshe and Aharon to be His emissaries. Having the staff be present at the source of the water would reinforce that Moshe and Aharon were working on behalf of God, but also, in a veiled sense, represents the presence of God at the Sela from where the waters will derive. Since God’s presence will only be manifest covertly, it also requires that the entire

nation be present in order to witness this event. That is because unlike at Har Sinai, where God’s presence was easily discerned even after the fact, in this situation, once the staff is removed, it would not be obvious that God’s presence was manifest at the source of the water. Moshe and Aharon fail to follow God’s guidance with regards to the staff (אֲשֶׁר מְרִיתֶם אֶת פִּי). Instead of speaking to the Sela and having the staff be present, they instead misappropriate (עַל־אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בִּי) the staff and utilize it to hit the rock and produce the water. With that small nuanced change, it completely undermines God’s intention to connect His presence with the sourcing of the water (לְהַקְדִּישֶׁנִּי) and to replicate that which took place at the Tzur in Chorev. By having the staff produce the water through hitting the rock, similar to Parshat B’Shalach, left nothing to represent God at the Sela. The water flowed, but God was “absent.” It was a seemingly small mistake that turned out to be a monumental failure on the part of Moshe and Aharon.³⁵

The reason for the two nearly identical events to have a distinction in their context and the way that God’s presence was manifest has to do with the nature of the generation they were directed at.³⁶ When the water incident transpires in Parshat B’Shalach, the generation of the Exodus was undergoing a transition from being slaves dependent on and subservient to Paraoth to becoming a nation loyal to and reliant on God. Therefore, for their purposes, an open and observable connection between the water and the Torah, their sustenance and God, was necessary. On the other hand, for the generation, in Parshat Chukat, on the precipice of entering Eretz Yisrael, they needed to learn how to bring God into their material lives and therefore a covert manifestation of God was the paradigm which they needed to witness. It was a lesson in how to make God a part of their lives and to identify Him in the natural world. It is also a reminder to us that we not only need to discern God in the pedestrian, but we must also actively bring God, the staff of Aharon, to the mundane and infuse our lives with spirituality and recognition of God.

Shabbat Shalom

³⁰ וַיִּסְעוּ כָּל־עַדוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר־סִין לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְקֹוֹק וַיַּחֲנוּ בְּרַפִּידִים (שמות ז, א)

³¹ וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹד לִפְנֵי הָעָם נָקַח אֶתְךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטֶּבֶת אֲשֶׁר הָיִיתָ בּוֹ אֶת־ הַיְאֹר קָח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ: הַנְּגִי עִמָּד לְפָנֶיךָ שָׁמָּה עַל־הַצּוֹר בְּחָרֵב וְהָיִיתָ בְּצוֹר וַיֵּצְאוּ מִמִּדְבַּר סִין וַשְׁתָּה הָעָם (שמות יז, ה-ו)

³² וּמֹשֶׁה הָיָה רַעֲיָה אֶת־צִיָּאן וַתְּרוּ חֲתוּנָה כִּתְּנוּ וַיִּנְהַג אֶת־הַצִּיָּאן אַחֵר הַמִּדְבָּר וַיָּבֵא אֶל־ הַר הָאֱלֹקִים חֲרָבָה: (שמות ג, א) וַיֹּאמֶר כִּי־אֶתִּיהָ עִמָּךְ וְזֶה־לְךָ הָאוֹת כִּי אֲנִי שֶׁלְחִיתִיךָ בְּהוֹצִיאֶיךָ אֶת־הָעָם מִמִּצְרָיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת־הָאֱלֹקִים עַל הַהָר הַזֶּה: (שם ג, ב) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק הִנֵּה מִקוֹם אֲתִי וְנִצַּבְתָּ עַל־הַצּוֹר: וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבֹדִי וְשִׁמְתִיךָ בְּנִקְרַת הַצּוֹר וְשִׁכְתִּי כְּפִי עַל־יָד עַד־עֶבְרִי: (שמות לג, כ-כב)

³³ וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מִסָּה וּמִרִיבָה עַל־רִיבּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נִסְתֵּם אֶת־יְקֹוֹק לְאֹמֶר הַיֵּשׁ יְקֹוֹק בְּקִרְבָּנוּ אִם־אֵין: (שמות יז, ז)

³⁴ הַמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבּוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְקֹוֹק וַיִּקְדָּשׁ בָּם: (במדבר כ, ג)

³⁵ מִשְׁהוּ דוּמָה לְהַרְעִיּוֹן זֶה רִמּוּז בְּרַמְב"ן עַה"ת בְּמִדְבַּר כ, ח: וּמַעֲשֵׂה הָרֵאשׁוֹן בְּצוֹר אָמַר (שמות יז ו) הַנְּגִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שֵׁם עַל הַצּוֹר בְּחָרֵב, וּשְׁבַעִים הַזְקֵנִים רֹאִים עוֹמְדֵי הָעֵנַן עוֹמֵד עַל הַצּוֹר וְהֵנֵס מִתְּפָרֵסִם כִּי מַעֲשֵׂה ה' הַגְּדוּל הוּא, אֲבָל בִּכְאֵן לֹא רָאוּ דָבָר וְטַעוּ בְּמֵאֵמֶר מִשָּׁה וְאַהֲרֹן...וְהֵאֱמַת כִּי הֵעִינִי סוּד גְּדוּל מִסְתֵּרֵי הַתּוֹרָה. כִּי בְּרֵאשׁוֹנָה אָמַר לוֹ (שמות יז ו) הַנְּגִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שֵׁם עַל הַצּוֹר בְּחָרֵב וְהָיִיתָ בְּצוֹר, יֹאמֶר כִּי שְׁמִי הַגְּדוּל עַל הַצּוֹר בְּחָרֵב שְׁהוּא כְבוֹד ה' הָאֵשׁ הָאוֹכֶלֶת בְּרֵאשׁ הָהָר, וּבַעֲבוּר כֵּן לֹא הִכָּה אֵלָּא פִּעַם אַחַת וַיֵּצְאוּ מִיַּם רַבִּים, אֲבָל בִּכְאֵן לֹא פִּירַשׁ לוֹ כֵּן, וְהִסְכִּימוּ שִׁנְיָהֶם לְהַכּוֹת בְּצוֹר פְּעִמִּים וְהֵנָּה זֶה חֲטָא, וְעַל כֵּן אָמַר "לֹא הֵאֱמַנְתֶּם בִּי", לְשׁוֹם אֱמוּנָה בְּשָׁמַי, וּבֵאֱמוּנָה יַעֲשֵׂה הַנֵּס.

³⁶ ליתר ביאור עיין [פרשת חקת](#)